

Dalawang Katatawanan

SINUNGALING ANG SALAMIN

Si Teryo at si Terya ay dalawang magkaibigan, hindi magnobyo. Isang araw ay magkasamang nagpapasyal ang dalawa. May naraanang isang tindera na may mukhang kaakit-akit at baw't makatingin ay nahahalina. Isa sa mga nahalina ay si Teryo.

—Kay ganda-ganda ng dalawang iyan—ang wika ng binata.

Si Terya, na isang dalagang ayaw makaringig ng mga salitang pumupuri sa kagandahan ng ibang babai ay lumabi.

—Pse!—anya,—kundanga'y de salamin ka.

—O, e ano kung ako'y de salamin?

—At di mo ba nalalamang lahat ng salamin ay sinungaling?

Walang ano-ano ay nakasalubong ang dalawa ng dalawang kaibigan binata na kapuwa rin de salamin.

—Naku, Teryo, kay palad mo!—ang wika ng isa.

—At bakit?—tanong ni Teryo—Pakgaganda-ganda ng kapartner mo.

Si Teryo ay napatingin kay Terya.

—Oo, pagkaganda-ganda...

—Hindi ba maaring alisin mo muna ang iyong salamin bago ka magsalita?

—Hul!—ang pagsmid ni Terya.

«o»

PABALIGTAD NA PAGBASA

Ito'y nangyari noong naririto pa ang mga hapon.

At nangyari sa isang trambiya.

Nagbabasa noon ang isang lalaking may matikas na tindig at di mo sasabihing hindi marunong bumasa. Ang tinutunghayan ay "Taliba", tanging pahayagang tagalog na pangaraw-araw at nasa ilalim ng kapangyarihan ng mga hapon. Napansin ng mga katabi na ang pagkakahawak sa pahayagan ay pabaligtad, patumbalik, nilo ang nasa ibaba at paa ang nasa itaas.

Isang kaibigan ang lumapit.

—Hoy, pinagtatawanan ka ng lahat—ang wika,—hindi ka raw marunong bumasa ay naghambog ka sa harap ng marami; ibig mo raw lamang masabing marunong ka ngang bumasa.

—At bakit?—itanong.

—Pabaligtad daw ang hawak mo sa peryodiko...

—At di ba nila nalalamang ganitong talaga kung basahin ngayon ang alin mang peryodiko ng TVT?

—Aba! at bakit?

—Sapagka't ang kahulugan ng lahat ng sinasabi ay kailangang baligtarin!

Mga Salitang Magkakasingkahulugan

Abáng
(abat, bakay, pukoy, habát)

Ang salitang *abáng* ay siyang ginagamit kung ang isa'y naghihintay sa sinumáng ibig na makita o mákatagpo.

Kung ang paghihintáy ay ginagawa ng pasubók sa isáng tiyák na pagdaraan, *abat*.

Kung ginagawa narán ng nagpapalakad-lakad na wari'y nakikiramdam sa isáng pook o isáng bahay na inaakalang kinaroroonan ng ibig makita o makatagpo, *bakay*.

Ang *pukoy* ay hindi gamiting salita sa Maynila; iyá'y salitang lalawigan na ginagamit sa pag-aabáng sa sinumáng ibig na mahuli.

Habát ang ginagamit kung ang sinumáng nais na madakip o mákatagpo ay pasalubóng na aabangán sa isáng tiyák na pagdaraan.

Dito natin silá *abangán*.

Diyán mo *abatan* ang masamang taong iyon at tiyák na mahuhuli mo.

Sino ba o anó ba ang *binabakayan* mo sa pook naming itó at lagi na kitáng nakikita kung ganitóng oras?

Kung hindi sa Ilaya nilá *pinukoy* ay hindi nila mahuhuli si Manuel.

Hinahabol nilá roon ang magnanakaw, *habatín* natin dito.

Abay
(sama, akbay, akay)

Ang pinakasaligáng salita ng *abay*, *akbay* at *akay* ay ang *sama* at iniuukol sa paglakad na may sadyáng kasabáy at kagayák.

Sinasabing *abay* kung ang kasama'y sadyang itinalagá sa sinumáng tumatanggap ng anumáng karangalan o kaya'y sa sinumáng inihahatid pará sa isáng layunin.

Si Pedro at si Marya ang siyang *magsisiabay* sa ikakasal bukas; si Rodolfo ang *pinaabay* sa Alkalde nang itó'y magtungo sa Palasyo.

Kung ang isá sa magkasama sa lakad ay nakasapupo sa baywang o nakapatong ang kamáy sa may gawing balik, *akbáy*.

Si Lupo't si Carlos ay *magkaakbáy* sa paglakad.

Kung hawak sa kamáy ang isáng kasama, *akay*.

Si Simón ay *akay* ng kanyang anak na bunso.

Abók
(gabók, alabók, alikabok)

Ang *abók* ay siyang itinatawag sa lahat ng bagay na duróg na nápakaliliít.

Gabók namán ang tawag sa alín mang bagay na nakakain na pinatutuyo't dinudurog o ginigiling na mabuti, katulad bagá ng kamote, bigás, balinghoy, dawa atb. Kung bagá sa kastila ay arina.

Ang inilagáy sa maruya ay *gabók* ng balinghoy; noong panahon ng mga hapón ay *gabók* ng bigás ang ginawáng tinapay.

Alabók ang tawag sa lupang nadudurog.

Ang tao'y sa *alabók* galing, sa *alabók* din uuwi.

Tinatawag namáng *alikabók* ang lahat ng uri ng abók na inililipad ng hangin buhat sa mga daán.

Pag ganitóng tag-araw ay talagang di ka makakahingá sa *alikabók* sa lahat ng lansangan sa Maynila.

Panghuling Talata

Ang ikatlong bilang na itó ng *ILANG-ILANG* ay lalabás na patáon sa kaarawan ng mga patáy. Itó ang sanhi kung anót ang aming mga dahon ay nahihiyasán ngayón ng mga lathalang pangtungól sa araw na iyán, isáng araw na magbuhat pa noong panahón ng nuno ng ating kanununan, ay pinararangalan na't inaalaala. Sa katutubong ugali natin ay maibibilang ang ipinagkakapuring di-paglimot sa mga hinlog na sumakabilang-buhag.

Umaasa kami na ang lahat ng puók na kináhihimlayán ng mga nagsiyao ay magiging punuan ng mga taong magsisidalaw, di lamang upang tupdín ang kaugaliang yaón, kundi sapagka't lahat ay nananabik na silá'y magpagukulan ng mga sariwang *ataala*, palibhasa sa loob ng panahong inilagi rito sa atin ng mga kaway ay ipinagbawal ang pagtupad sa kaugaliang itó.

Itóng *ILANG-ILANG* ay nakikísá ng buong puso sa damdaming namumugad ngayón sa dibdib ng mga inulila ng mga "nabulid sa gitna ng dilim," sa gitna ng larangan ng labanan, na, ibigin man nilá'y hindi maaaring makadalaw sa pook na naging káhuhi-hulihang himlayan ng kanilang pinakaibig na buong giting at kabayaníhang namatáy sa pagtupad ng kanilang banal na tungkulin. Mananatili na lamang tayo sa paggunita at pag-uukol ng mga panalanging ukol sa kanilang kináhihimlayán. Kaya, pará sa kanilá, sa pagsapit ng araw na itó ng mga patáy, ay di lamang mga tunay na naulila ang gumugunita, kundi ang buong bayang humahanga sa kanilang katapangan at pag-ibig sa tinubuang-lupa.

Anó kung silá'y waláng korona sa puntód ng libing? Anó kung wala mang kandilang umuusok? Higit sa korona ay naroon ang paghanga ng buóng bayan. Higit sa kanila ay naroon ang taimtim na dalangin ng lahat. Ang mga korona'y nalalanta. Ang mga kandilay nauubos at namamatáy. Ngunit ang paghanga at pagdalangin ay pumapailanlang hanggang sa mapayapang pook na kanilang pinagpapahingahan. Magsihimbing nawa silang mapayapa!

+ *Alalahanin natin ngayon ang mga di-kilalang nangasawi sa pakikilaban . . .*